

La parada de Sesmond

**De l'Homo sapiens
a l'Homo digitalis passant
per l'Homo arxivisticus**

Lluís-Esteve Casellas i Serra

Cap de la Secció de Gestió Documental i Arxiu
Ajuntament de Girona

Si és cert que l'home és l'únic animal que ensopega amb la mateixa pedra, de ben segur que perdrem la major part dels nostres primers documents digitals, de la mateixa manera que vàrem perdre la major part dels nostres primers documents sobre argila, paper o cera. Segurament, llavors fascinats per la nostra habilitat o la bellesa de l'escriptura i ara per les possibilitats aparentment sense límit de la tecnologia. No obstant això, i ni que sigui a ensopegades, alguna cosa hem après mentrestant. I és que, fins fa ben pocs anys, la major part de la societat assumia amb naturalitat que la seva memòria fos efímera, perquè només les classes privilegiades estaven en disposició de crear un arxiu. Ara, en canvi, som conscients de la nostra memòria, sobretot d'ençà de l'aparició i la popularització de la fotografia. Així, vinculem les nostres vivències i la nostra identitat personal i familiar principalment a les imatges captades per a ser recordades, records que podem crear i traspasar als nostres familiars i amics.

En el darrer segle i per primera vegada en la història de la humanitat, la major part de la població té la possibilitat de produir una quantitat ingent de documents vinculats a la seva memòria personal. Tanmateix, la qüestió rau en si serem capaços de preservar-la per al futur, per als nostres descendents. No es tracta de l'eterna confrontació de tecnologia contra individus, però hem de ser conscients que hem creat una tecnologia a hores d'ara fràgil a efectes de preservació. Ara bé, que els resultats d'aquesta "tecnologia fràgil" siguin vulnerables fins al punt que siguin efímers depèn només de nosaltres. La llibertat de produir documents vinculats a la nostra memòria personal i familiar, si realment volem que perdurin, ha d'anar necessàriament lligada a les responsabilitats derivades de la seva preservació.

Evidentment, tot això està molt bé, però... no deu ser una febrada dels arxiviers, preocupats com estan per la preservació de la memòria, del passat? D'entrada, val a dir que la nostra preocupació és preservar, sí, però per al futur, no mirant al passat. I podem afegir que des dels serveis d'arxiu públics podem donar resposta i algunes recomanacions bàsiques sobre com preservar els nostres arxius personals. És més, sens dubte aquesta ha de ser una nova oferta de serveis per

a la ciutadania en un compromís ètic per a transferir a les persones el coneixement adquirit per les organitzacions.

També és veritat que en el context actual ens podem arribar a plantejar si realment podem parlar o no d'arxiu personal. D'una banda, el correu electrònic ha substituït l'antiga correspondència en paper i, consegüentment, les facilitats derivades de la seva immediatesa n'han banalitzat l'ús. Fins i tot, les postals han estat substituïdes per imatges quotidianes trameses instantàniament mitjançant qualsevol dispositiu mòbil. I per arrodonir-ho, tenim tota aquesta informació distribuïda en una infinitat de xarxes socials, xarxes de compartició de fitxers o de comptes de correu. És a dir, tot allò que anomenem el núvol informàtic, tan assequible, atractiu i, de vegades, perillós com llaminera era la caseta de xocolata de Hänsel i Gretel.

En qualsevol cas, un arxiu personal sempre té dos components: la inevitabilitat i la voluntarietat. La inevitabilitat perquè no podem evitar generar documents, des que naixem i al llarg de tota la nostra vida. La voluntarietat perquè actualment la facilitat per a crear documents ens permet produir una quantitat ingent d'informació. Alguns d'aquests documents, ja siguin produïts involuntàriament o amb plena consciència, formen part del que anomenem documents vitals, o imprescindibles en la vida d'una persona. Són aquells documents que acrediten la nostra identitat des d'un punt de vista administratiu, que garanteixen el reconeixement dels nostres drets com a ciutadans, el que posseïm, els estudis, els contractes laborals, etc. Alhora, també, ho són alguns documents de producció totalment voluntària,

Com gestionem els nostres documents digitals?